

MAŁGORZATA GAŁĄZKA*

GŁOSA DO WYROKU SĄDU NAJWYŻSZEGO Z DNIA 14 MAJA 2015 R. (II KK 15/15)¹

Nie można uznać, że ustalenie działania sprawcy czynem ciągłym jest zawsze dla niego korzystniejsze niż uznanie wielości jego zachowań jako czynów popełnionych w zbiegu realnym; konieczne jest bowiem zbadanie i ocena niepowtarzalnych okoliczności sprawy.

Głosowane orzeczenie porusza zagadnienie konsekwencji prawnych czynu ciągłego w kontekście oceny tych samych zachowań jako realnego zbiegu przestępstw. Ogólnie rzecz ujmując, problem sprowadza się do pytania, które z tych rozwiązań jest dla sprawcy korzystniejsze². W sprawie, w której wydano głosowane orzeczenie, pojawił się on na gruncie art. 399 i 434 § 1 k.p.k. Przytoczone stanowisko SN jest samo w sobie słuszne, ale zastrzeżenia budzi poszukiwanie jego potwierdzenia w okolicznościach rozpoznawanej sprawy.

Czyn ciągły (art. 12 k.k.) skonstruowany został jako instytucja jednoczynowa³. Nie ulega jednak wątpliwości, że uznanie składników czynu ciągłego za zachowania, nie zaś za czyny, jest efektem sztucznej konstrukcji prawnej. Gdyby nie wystąpiła choćby jedna z pozostałych przesłanek czynu ciągłego (z góry powzięty zamiar, krótkie odstępy czasu między

* Dr, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.

¹ Wyrok SN z dnia 14 maja 2015 r., II KK 15/15, OSNKW 2015, nr 10, poz. 83.

² W powołanym orzeczeniu pojawia się również kwestia czasu czynu ciągłego, która nie jest przedmiotem niniejszej glosy.

³ Szerzej zob. P. Kardas, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna, Komentarz do art. 1-116*, A. Zoll (red.), t. I, Warszawa 2012, s. 192–195; G. Rejman, *Zasady odpowiedzialności karnej. Art. 8-31 KK. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 256–260, 265–267; A. Zachuta, *Przestępstwo ciągle – czyn ciągły i ciąg przestępstw*, „Przegląd Sądowy” 2003, nr 3, s. 67–81; W. Zalewski, *Przestępstwo ciągle de lege lata i de lege ferenda*, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 4, s. 74–84.

poszczególnymi zachowaniami i tożsamość pokrzywdzonego przy zamachu na dobra osobiste), te same zachowania należałoby traktować jako (odrębne) czyny⁴. Kwestia zaistnienia tych przesłanek może w konkretnej sprawie prowadzić do rozbieżnych ocen, czego przykładu dostarczają stanowiska sądów pierwszej i drugiej instancji w przedmiocie stanu faktycznego będącego podstawą głosowanego wyroku. Sąd pierwszej instancji uznał oskarżonego za winnego popełnienia dwóch przestępstw, polegających na udzieleniu pomocy innym osobom w przywozie z Bułgarii znacznej ilości heroiny. Dla każdego z tych przestępstw przyjęto kwalifikację z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 55 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁵ w zw. z art. 65 k.k., przy czym pierwsze z nich zostało nadto uznane za czyn ciągły⁶. W postępowaniu odwoławczym natomiast obydwie przestępstwa zostały potraktowane jako jeden czyn ciągły i zakwalifikowane z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 55 ust. 1 i ust. 3 u.p.nark. w zw. z art. 12 k.k.

Poszukując odpowiedzi na pytanie zadane na wstępie, wskazać należy na dwa powody, które prowadzą do wniosku, że co do zasady korzystniejsze dla sprawcy jest uznanie jego kilku zachowań za czyn ciągły niż zakwalifikowanie ich jako realnego zbiegu przestępstw, w tym jako ciągu przestępstw. Po pierwsze, zastosowanie art. 12 k.k. skutkuje orzeczeniem jednej kary, której granic ustawodawca w żaden sposób nie zmodyfikował⁷. W konsekwencji fakt wielości zachowań może być uwzględniony jedynie w granicach ustawowego zagrożenia, na podstawie dyrektyw sądowego wymiaru kary, jako okoliczność podwyższająca stopień społecznej szkodliwości czynu lub wymagająca odpowiedniej reakcji indywidualno- lub ogólnoprewencyjnej w porównaniu do sytuacji, w której sprawca dopuszcza się nie kilku, a jednego zachowania przestępnego. Po

⁴ Zob. uzasadnienie uchwały SN z 15 czerwca 2007 r., I KZP 15/07, OSNKW 2007, nr 7-8, poz. 55: „„Zachowania”, o których mowa w art. 12 k.k. są więc niczym innym jak „czynami” w znaczeniu ontologicznym, które ustawodawca każe sądowi łączyć w węzeł prawnej konstrukcji „jednego czynu zabronionego”, jeżeli spełnione są przesłanki określone tym przepisem”; J. Giezek, *Zbieg przepisów a konstrukcja przestępstwa ciągłego*, [w:] J. Majewski (red.), *Zbieg przepisów oraz zbieg przestępstw w polskim prawie karnym*, Toruń 2006, s. 98–99.

⁵ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii tekst jednolity, Dz. U. 2016, poz. 224, ze zm., dalej też u.p.nark.

⁶ Z treści głosowanego orzeczenia nie wynika, z ilu zachowań składał się ten czyn ciągły.

⁷ Jednoczynowy charakter czynu ciągłego przesądza również o stosowaniu do niego kwalifikacji kumulatywnej i reguł wyłączania wielości ocen, zob. np. wyrok SA w Łodzi z 13 marca 2008 r., II AKa 17/08, Prok. i Pr. – wkł. 2009, nr 6, poz. 39; wyrok SA we Wrocławiu z 12 września 2007 r., II AKa 26/07, OSAWr 2008, nr 4, poz. 118, OSAWr 2009, nr 1, poz. 129; wyrok SA w Białymstoku z 12 lipca 2013 r., II AKa 126/13, OSAB 2013, nr 2–3, s. 54–80.

drugie, jednoczynowość omawianej instytucji przesądza o zakresie powagi rzeczy osądzonej, co wyklucza dopuszczalność osądzenia sprawcy za ujawnione po skazaniu za czyn ciągły inne zachowania, które wchodzą w skład tego samego czynu ciągłego⁸.

Jak słusznie sygnalizuje jednak wyodrębniona na wstępie teza, przedstawione konsekwencje uznania kilku zachowań za czyn ciągły nie pozwalają na wnioski o charakterze uniwersalnym. W konkretnych okolicznościach może się bowiem okazać, że korzystniejsze od zastosowania art. 12 k.k. jest uznanie tychże zachowań za zbieg realny przestępstw. Zasadnie podnosi Sąd Najwyższy, iż „Nie można zgodzić się z twierdzeniem, że kwalifikacja poszczególnych zachowań przestępnych w ramach jednego czynu ciągłego jest dla oskarżonego w każdej sytuacji korzystniejsza, niżli zakwalifikowanie jego zachowań jako pozostających w zbiegu realnym”.

Jak wskazywano już w publikowanym orzecznictwie, kwalifikacja wielości zachowań z art. 12 k.k. okaże się dla sprawcy mniej korzystna niż uznanie ich za odrębne czyny w sytuacji, gdy ustawodawca rozgranicza typy przestępstw albo przestępstw i wykroczeń w oparciu o znamiona ilościowe. Uznanie kilku zachowań za czyn ciągły skutkuje bowiem zsumowaniem znamion ilościowych, co może prowadzić do przekroczenia progu granicznego między podstawowym i kwalifikowanym typem przestępstwa⁹ lub między przestępstwem i wykroczeniem¹⁰. Słusznie

⁸ Przez długi czas Sąd Najwyższy uznawał za dopuszczalne prowadzenie postępowania o nowo ujawnione fragmenty dawnego przestępstwa ciągłego (zob. uchwała SN z 8 kwietnia 1966 r., VI KO 42/62, OSNKW 1966, nr 7, poz. 69), ale w 2001 r. zajął stanowisko, że „prawomocne skazanie za czyn ciągły (art. 12 k.k.) stoi na przeszkodzie, ze względu na treść art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., ponownemu postępowaniu o później ujawnione zachowania, będące elementami tego czynu, które nie były przedmiotem wcześniejszego osądzenia, niezależnie od tego, jak ma się społeczna szkodliwość nowo ujawnionych fragmentów czynu ciągłego do społecznej szkodliwości zachowań uprzednio w ramach tego czynu osądzonych”, uchwała SN z 21 listopada 2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002, nr 1–2, poz. 2. Pogląd ten spotkał się z aprobatą w orzecznictwie, zob. wyrok SN z 25 maja 2005 r., III KK 95/05, OSNwSK 2005, nr 1, poz. 1061; uchwała SN z 15 czerwca 2007 r., I KZP 15/07, OSNKW 2007, nr 7–8, poz. 55; wyrok SN z 9 grudnia 2009 r., V KK 290/09, OSNwSK 2009, nr 1, poz. 2519; wyrok SN z 22 stycznia 2014 r., III KK 441/13, KZS 2014, nr 6, poz. 34, Prok. i Pr. – wkł. 2014, nr 4, poz. 1; postanowienie SA w Katowicach z 20 czerwca 2001 r., II AKO 92/01, Prok. i Pr. – wkł. 2002, nr 5, poz. 28; postanowienie SA w Lublinie z 2 października 2002 r., II AKO 180/02, Prok. i Pr. – wkł. 2003, nr 4, poz. 27.

⁹ Zob. wyrok SA w Białymstoku z 12 lipca 2013 r. II AKa 126/13, OSAB 2013, nr 2–3, s. 54–80; wyrok SA w Lublinie z 16 kwietnia 2009 r., II AKa 56/09, OSA 2010, Nr 2, poz. 4.

¹⁰ Zob. wyrok SA w Białymstoku z 12 lipca 2013 r. II AKa 126/13, OSAB 2013, nr 2–3, s. 54–80; postanowienie SN z 19 marca 2015 r., II KK 56/15, Prok. i Pr. – wkł. 2015, nr 6, poz. 2; wyrok SN z 21 października 2010 r., V KK 291/10, OSNKW 2010, nr 12, poz. 108; wyrok SN z 27 maja 2015 r., III KK 127/15, Prok. i Pr. – wkł. 2015, nr 11, poz. 1. Pogląd, że zachowania

stwierdził w tym kontekście Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, że na gruncie art. 12 k.k. „z punktu widzenia ocen prawnokarnych znaczenie ma suma zachowań, objęta w jedną całość granicami „jednego czynu zabronionego”. Oznacza to, że jeśli kwalifikacja prawna uzależniona jest od wartości mienia będącego przedmiotem zamachu, rozmiary wyrządzonej poszczególnymi zachowaniami szkody podlegają zsumowaniu”¹¹. Zasadnie podniósł też Sąd Apelacyjny w Białymstoku, że „przyjęcie konstrukcji czynu ciągłego powoduje, że o jego kwalifikacji prawnej decyduje łączna ocena wszystkich składających się na ten czyn zachowań i wszelkie konsekwencje w zakresie zasad odpowiedzialności karnej są w przypadku przyjęcia czynu ciągłego identyczne jak w razie stwierdzenia, że znamiona danego typu czynu zabronionego zostały jednorazowo zrealizowane przez jedno zachowanie. Między innymi oznacza to, że w przypadku gdy na ten czyn ciągły składają się zachowania, które oceniane oddzielnie wypełniają znamiona typu podstawowego, a oceniane łącznie wypełniają znamiona typu kwalifikowanego, to czyn taki należy kwalifikować jedynie z przepisu przewidującego typ kwalifikowany”¹². W efekcie możliwa jest np. sytuacja, gdy kilka kradzieży popełnionych w warunkach czynu ciągłego wyczerpie znamiona typu kwalifikowanego ze względu na znaczną wartość mienia (art. 294 § 1 w zw. z art. 278 § 1 k.k.) albo osiągnie pułap właściwy dla przestępstwa, określony w art. 119 § 1 k.w. Dostrzec to można również na gruncie znamienia „znacznej ilości” (środków odurzających lub substancji psychotropowych) w zakazach karnych ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (np. art. 55 ust. 3, art. 56 ust. 3, art. 62 ust. 2). Zsumowana ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych będących przedmiotem zachowań objętych czynem ciągłym może przekroczyć próg ilości „znacznej”¹³, co wymagać

objęte czynem ciągłym, oceniane osobno, mogą być wykroczeniami, a znamiona przestępstwa wyczerpywać łącznie, prezentowany jest też szeroko w literaturze, zob. A. Wąsek, *Kodeks karny. Komentarz*, t. I (art. 1-31), Gdańsk 1999, s. 179; P. Kardas, [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna*, t. I: *Komentarz do art. 1-116*, Warszawa 2012, s. 199–200. Przyjmuje się nadto, że zachowania objęte czynem ciągłym – oceniane osobno – mogą też wykazywać znikomą społeczną szkodliwość (zob. A. Wąsek, *Kodeks karny*, s. 179), a nawet – co już wydaje się dyskusyjne – nie muszą wyczerpywać znamion czynu zabronionego (zob. wyrok SA w Lublinie z 16 kwietnia 2009 r., II AKa 56/09, OSA 2010, nr 2, poz. 4; P. Kardas, [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks karny*, s. 199; inaczej wyrok SA we Wrocławiu z 1 lutego 2012 r., II AKa 364/11, LEX nr 1113049).

¹¹ Wyrok SA we Wrocławiu z 23 maja 2013 r. II AKa 118/13, LEX nr 1331161.

¹² Wyrok SA w Białymstoku z 12 lipca 2013 r. II AKa 126/13, OSAB 2013, nr 2–3, s. 54–80.

¹³ Szerzej nt. problemów z określeniem tego progu zob. wyrok TK z 14 lutego 2012 r., P 20/10, OTK-A 2012, nr 2, poz. 15; postanowienie SN z 23 września 2009 r., I KZP 10/09,

będzie zastosowania przepisu przewidującego typ kwalifikowany, mimo że odrębna ocena poszczególnych zachowań prowadzi do uznania ich za podstawowe typy tego samego przestępstwa. Łączna ilość narkotyków uwzględniona w ramach art. 12 k.k. może też uniemożliwić zakwalifikowanie czynu ciągłego jako wypadku mniejszej wagi, podczas gdy kwalifikacja taka byłaby uzasadniona do poszczególnych zachowań ocenianych odrębnie¹⁴.

W sprawie, w której zapadł glosowany wyrok, przyjęcie przez sąd odwoławczy, że czyny objęte wyrokiem sądu pierwszej instancji stanowią łącznie jeden czyn ciągły, mający za przedmiot zsumowaną ilość narkotyków (łącznie 61,5 kg heroiny), nie spowodowało jednak uznania całokształtu zachowań sprawcy za typ kwalifikowany. Konstrukcja typu kwalifikowanego znamiennej ilości narkotyków (art. 55 ust. 3 u.p.nark.) została bowiem już zastosowana w ocenie prawnej każdego z czynów przypisanych oskarżonemu w pierwszej instancji. Mimo to jednak konsekwencje tychże czynów okazały się dla oskarżonego bardziej dolegliwe po uznaniu ich za składniki czynu ciągłego. Sąd odwoławczy bowiem, stosując art. 12 k.k., orzekł surowszą karę (5 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę) w porównaniu z karą łączną orzeczoną za te same zachowania uznane za zbieg realny przestępstw (4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy karach jednostkowych 4 oraz 3 lat pozbawienia wolności) w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, i to po wyeliminowaniu ustalenia o uczynieniu sobie z przestępstwa stałego źródła dochodu. Z uwagi na to, że apelacja pochodziła wyłącznie od obrońcy, w kasacji od wyroku sądu odwoławczego zarzucono rażąco obrazę przepisów procesowych, w szczególności przez wymierzenie oskarżonemu kary surowszej od orzeczonej w pierwszej instancji z naruszeniem zakazu *reformationis in peius*. Stwierdzając oczywistą obrazę art. 434 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok we wskazanym zakresie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Sąd Najwyższy uznał również zasadność zarzutu naruszenia art. 399 k.p.k., polegają-

OSNKW 2009, nr 10, poz. 84; wyrok SA w Krakowie z 5 kwietnia 2013 r., II AKa 47/13, KZS 2013, nr 6, poz. 93.

¹⁴ Oczywiście zgodzić należy się z poglądem, że kwalifikacja czynu jako wypadek mniejszej wagi z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii „nie jest determinowana wyłącznie, ani przede wszystkim ilością narkotyku, będącego przedmiotem wykonawczym” (wyrok SA w Białymstoku z 7 listopada 2014 r., II AKa 203/14, LEX nr 1630501; podobnie zob. wyrok SA w Katowicach z 1 sierpnia 2013 r., II AKa 226/13, LEX nr 1372275; wyr. SA we Wrocławiu z 27.6.2012 r., II AKa 183/12, LEX nr 1213782). Ilość narkotyku może jednak być przysłowiowym „języczkiem u wagi” uniemożliwiającym przyjęcie tej kwalifikacji.

cego na braku pouczenia o możliwości zakwalifikowania dwóch czynów jako jeden czyn ciągły.

Przedstawione oceny prawne sądów pierwszej i drugiej instancji stanowią zatem przykład sytuacji, w której mniej korzystne dla oskarżonego może okazać się uznanie jego zachowań za czyn ciągły niż za realny zbieg przestępstw bez zmiany kwalifikacji prawnej czynu w zakresie typu przestępstwa. Pojawia się jednak pytanie, czy przyczyna takiej sytuacji łączy się z istotą czynu ciągłego? Na to pytanie Sąd Najwyższy zdaje się odpowiadać twierdząco, wskazując na cechującą czyn ciągły przesłankę powziętego z góry zamiaru. Uznając realia rozpoznawanej sprawy za potwierdzenie stawianej tezy, Sąd Najwyższy stwierdził bowiem: „Wszak nie sposób pominąć, że przecież czyn ciągły zawiera dodatkowy element należący do strony podmiotowej, którym jest z góry powzięty zamiar działania przestępnego. Zbyt dużym uproszczeniem jest zatem twierdzenie, że działania ponawiane wprawdzie w krótkich odstępach czasu, ale bez tego zamiaru, a przez to wskazujące na istnienie zbiegu przestępstw, to zagadnienie irrelevantne dla kwestii winy, społecznej szkodliwości czynu, a w konsekwencji – surowości represji karnej. Tytułem przykładu można tu wskazać właśnie czyny związane z przestępczością narkotykową, dotyczące odpłatnego udzielania środka odurzającego. Nie wydaje się, aby z góry zaplanowana i konsekwentnie realizowana w warunkach art. 12 k.k. działalność dilerska była w aspekcie strony podmiotowej czymś mniej nagannym, niż podjęta okazjonalnie, kilkukrotna sprzedaż narkotyku”. Z głosowanego wyroku nie wynika, czy Sąd Najwyższy dopatrywał się takiej argumentacji w stanowisku sądu odwoławczego, czy też przedstawił ją wyłącznie jako własny pogląd. Niezależnie od tego, nie znajduje ona jednak umocowania w Kodeksie karnym, a systemowa i celowościowa interpretacja art. 12 k.k. nasuwa wręcz przeciwne spostrzeżenia. Brak możliwości obostrzenia kary za czyn ciągły w porównaniu z ustanowieniem jej dla ciągu przestępstw (art. 91 § 1 k.k.) jednoznacznie wskazuje na to, że ustawodawca nie uznaje powziętego z góry zamiaru za czynnik podwyższający winę sprawcy lub społeczną szkodliwość jego zachowań w porównaniu z sytuacją, w której te same zachowania byłyby realizowane bez takiego zamiaru. Więcej nawet, stwierdzenie powziętego z góry zamiaru stanowi okoliczność, z powodu której sprawca kilku zachowań powinien być traktowany w sposób mniej dolegliwy. Zauważyć bowiem należy, iż to właśnie zamiar jest podstawowym elementem odróżniającym czyn ciągły od ciągu przestępstw. Przesłanka krótkich odstępów czasu występuje wszak w obydwu tych instytucjach, zaś warunek tożsamości pokrzywdzonego dotyczy tylko zamachu na dobra oso-

biste. Nadmienić też warto, że nieprzypadkowo „objęcie jednym planem działania” kilku przestępstw wchodzących w skład zbiegu realnego traktowane jest jako okoliczność przemawiająca za orzeczeniem kary łącznej w dolnych granicach wyznaczonych przez art. 86 § 1 k.k.¹⁵ Wszystko to nie eliminuje możliwości – o ile nie ma przeszkód procesowych – orzeczenia za czyn ciągły kary surowszej w porównaniu z karą orzeczoną za te same zachowania traktowane jako zbieg realny przestępstw. Przyczyną takiego wymiaru kary mogą być jednak inne okoliczności (oceniane z zastosowaniem art. 53 § 1 k.k.), niż istnienie z góry powziętego zamiaru w rozumieniu art. 12 k.k.

Chociaż *de lege lata* nie można się we wskazanym zakresie zgodzić z argumentacją zawartą w glosowanym wyroku, to skłania ona do negatywnej oceny art. 12 k.k. na płaszczyźnie *de lege ferenda*. Patrząc z tej perspektywy, trudno nie uznać – w ślad za Sądem Najwyższym – „z góry zaplanowaną i konsekwentnie realizowaną [...] działalność dilerską” za bardziej naganną od „podjętej okazjonalnie, kilkakrotnej sprzedaży narkotyku”. To, że treść art. 12 k.k. na taką konkluzję nie pozwala, świadczy o słabości obecnej konstrukcji czynu ciągłego w kontekście ciągu przestępstw i innych postaci realnego zbiegu przestępstw, słabości, której źródłem jest zróżnicowanie prawno-karnych konsekwencji wymienionych instytucji przy jednoczesnym wyodrębnieniu czynu ciągłego w oparciu o kryterium zamiaru¹⁶. Wydaje się, że uległa ona dalszemu pogłębieniu w wyniku niedawnej nowelizacji przesłanek ciągu przestępstw, wśród których pojawiła się kategoria „wykorzystania takiej samej sposobności”¹⁷. Zgodnie z wolą

¹⁵ Zob. np. wyrok SA w Warszawie z 22 października 2015 r., II AKa 307/15, LEX nr 1940502; wyrok SA w Szczecinie z 7 marca 2013 r., II AKa 1/13, LEX nr 1293731. Stanowisko to opiera się na założeniu, że kara łączna powinna być tym bliższa systemowi absorpcji, im większe jest podobieństwo realnego zbiegu tych przestępstw do zbiegu pozornego.

¹⁶ Niezależnie od niekonsekwencji kryminalnopolitycznej ustawodawcy, na którą wskazuje glosowane orzeczenie, trudno nie podnieść też zastrzeżeń wobec ostrości przesłanki powziętego z góry zamiaru, co utrudnia rozgraniczenie czynu ciągłego i realnego zbiegu przestępstw w praktyce. Trudności nasuwa zwłaszcza pytanie, na ile szczegółowo sprawca ma przewidywać zachowania wchodzące w skład czynu ciągłego przed ich podjęciem. Zob. postanowienie SN z 12 kwietnia 2007 r., WZ 7/07, OSNwSK 2007, nr 1, poz. 817; postanowienie SN z 5 grudnia 2008 r., IV KK 203/08, Prok. i Pr. – wkł. 2009, nr 6, poz. 2; wyrok SN z 4 lutego 2015 r., V KK 334/14, KZS 2015, nr 6, poz. 9; wyrok SA w Szczecinie z 22 lipca 2010 r., II AKa 118/10, OSASz 2011, nr 3, s. 30-44; wyrok SN z 8 stycznia 2014 r., IV KK 255/13, Prok. i Pr. – wkł. 2014, nr 4, poz. 2; wyrok SA w Białymstoku z 29 listopada 2012 r., II AKa 204/12, OSAB 2012, nr 4, s. 53-57; wyrok SA w Katowicach z 18 marca 2010 r., II AKa 415/09, Prok. i Pr. – wkł. 2010, nr 10, poz. 6.

¹⁷ Zob. art. 91 § 1 k.k. znówelizowany ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 396. Zauważyć warto, że

projektodawcy zmiana ta jeszcze bardziej zbliża przesłanki czynu ciągłego i ciągu przestępstw¹⁸, przy zachowaniu dotychczasowego zróżnicowania karalności w ramach obydwu instytucji.

Słowa kluczowe: czyn ciągły, ciąg przestępstw, zbieg przestępstw, odpowiedzialność karna, prawo karne

COMMENTARY TO THE SUPREME COURT JUDGEMENT OF 14 MAY 2015 (II KK 15/15)

S u m m a r y

The commentary concerns the view of the Supreme Court that the legal classification of several behaviours as a continuing offence is not always more favourable from the defendant's perspective than applying to them the construction of a real concurrence of offences. Although this statement deserves approval, it seems questionable to support it on the premeditated intent belonging to the premises of a continuing offence. The Article 12 of Criminal Code interpreted in the context of the Article 91 of Criminal Code clearly indicates that the legislator does not consider premeditated intent as a circumstance aggravating the degree of guilt or social harmfulness in comparison of committing identical behaviours without aforementioned intent.

Key words: continuing offence, series of crimes, concurrence of offences, criminal responsibility, criminal law

ГЛОССА К ПРИГОВОРУ ВЕРХОВНОГО СУДА ОТ 14 МАЯ 2015 Г. (II КК 15/15)

Р е з ю м е

Глосса касается должности Верховного Суда, что не всегда зачислены некоторые поведения, как продолжаемые действия более корыстны

w art. 6 § 2 k.k.s. przesłanka ta należy do cech czynu ciągłego jako element alternatywny wobec „wykonania tego samego zamiaru”.

¹⁸ Projektodawca określił swój cel jako „zwiększenie intensywności obiektywnego powiązania fragmentów zachowania się sprawcy”, co „zbliza» ciąg przestępstw do sytuacji regulowanej czynem ciągłym”, uznając, że „w ten sposób łagodniejsze ukształtowanie możliwej do orzeczenia kary w porównaniu do orzekania kary łącznej przy zbiegu przestępstw jest bardziej uzasadnione” (Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Sejm VII kadencji, Druk Nr 2393, cz. I, Uzasadnienie, s. 21), zob. też M. Gałązka, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 590-591.

для виновника, чем признание их за реальный ряд преступления. Эта точка зрения заслуживает одобрение, но сомнительным кажется поиск его подтверждения в принятом сверху намерении, характеризующем как продолжаемые действия. Объяснения ст. 12 Криминального кодекса (КК) в контексте ст. 91 § 1 КК однозначно указывает на то, что законодатель не признает предвзятое заранее намерения фактором, который повышает вину виновника или общественный вред его поведением по сравнению с ситуацией, в котором то же самое поведение были бы осуществлены без такого намерения.

Ключевые слова: продолжаемые действия, ряд преступлений, криминальная ответственность, криминальное право.